

Број: 071-01-3360/2017-03

Датум: 31.01.2018. год.

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, и то заменица Повереника, Станојла Мандић, по одлуци Народне Скупштине Републике Србије РС број 17 од 08.04.2013. године о избору заменика Повереника, у поступку по жалби коју је изјавио Недељков Раши из Београда, ул. Тополска бр. 22, против решења Министарства одбране Републике Србије, Војнобезбедносне агенције у Београду, ул. Кнеза Милоша бр. 33, број IV/15181-2 од 07.09.2017. године, на основу члана 35. став 1. тачка 5. и члана 33. став 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“ бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10), а у вези са чланом 59. Закона о заштити података о личности („Сл.гласник РС“ бр. 97/08, 104/09-др.закон, 68/12 - одлука УС и 107/12), као и члана 23. и члана 24. став 4. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и члана 171. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл.гласник РС“ бр. 18/16), доноси

РЕШЕЊЕ

I Поништава се решење Министарства одбране Републике Србије, Војнобезбедносне агенције у Београду, број IV/15181-2 од 07.09.2017. године.

II Налаже се Министарству одбране Републике Србије, Војнобезбедносној агенцији у Београду, да без одлагања, а најкасније у року од пет дана од дана пријема овог решења, Недељков Раши из Београда, ул. Тополска бр. 22, достави тражене информације односно копије докумената који се односе на инцидент који се д догодио на углу улица Бирчанинове и Светозара Марковића у Београду, током одржавања „Параде поноса“ 2014. године, које Агенција поседује, и то поштом или електронском поштом на адресу: rasa.nedeljkov@crtar.sr, с тим што ће пре достављања заштитити и учинити недоступним податке о личности, као што су: имена и презимена свих лица осим службених, адресне податке, лични матични број грађана и слично, уколико су такви подаци садржани у наведеним документима.

III О извршењу решења из става II диспозитива Министарство одбране Републике Србије, Војнобезбедносна агенција у Београду, ће обавестити Повереника у року од 7 дана од пријема овог решења.

Образложение

Решењем првостепеног органа, Министарства одбране Републике Србије, Војнобезбедносне агенције у Београду, број IV/15181-2 од 07.09.2017. године, одбијен је захтев Раше Недељкова из Београда за остваривање увида и достављање копије документа Војнобезбедносне агенције који се односи на инцидент који се д догодио на углу улица Бирчанинове и Светозара Марковића, током одржавања Параде поноса у Београду 2014. године, као неоснован.

Против наведеног решења Недељков Раша из Београда је дана 22.09.2017. године, изјавио жалбу Поверенику, наводећи да је оспореним решењем одбијен његов захтев од 24.07.2017. године и да одлуку побија у целости, јер није заснована на Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја. У жалби је даље навео да је предметни догађај, у вези са којим је тражио информације, изазвао велико интересовање и узнемиреност у јавности, као и да захтевом није тражио информације којима би се могао установити идентитет лица наведених у образложењу ожалбеног решења нити оне којима би се откриле методе прибављања безбедносних података, те је првостепени орган био у обавези да му достави информације садржане у деловима докумената који не сadrже податке које орган у образложењу ожалбеног решења означава као тајне. У прилогу је доставио копију предметног захтева и ожалбеног решења.

Поступајући по жалби Повереник је дана 28.09.2017. године исту упутио на изјашњење Министарству одбране Републике Србије, Војнобезбедносној агенцији у Београду, као првостепеном органу у овој управној ствари.

У одговору на жалбу од 13.10.2017. године, првостепени орган је остао при наводима из образложења ожалбеног решења.

У поступку по жалби Повереник је проценио да је потребно да оствари увид у документ за који је првостепени орган у ожалбеном решењу навео да је пронађен у његовој документацији и да је означен степеном тајности „СТРОГО ПОВЕРЉИВО“, па је, у складу са овлашћењем прописаним одредбом члана 26. став 2. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, дописом од 17.11.2017. године, затражио достављење истог на увид.

Дописом од 11.12.2017. године првостепени орган је обавестио Повереника да није установљена пракса да се оперативна документа органа безбедности износе изван њихових објеката и да се путем поште достављају другим државним органима и предложио да се увид у документ изврши у седишту Агенције.

Дописом од 15.12.2017. године, Повереник је указао првостепеном органу да је одредбом члана 35. став 2. Закона о тајности података („Сл. гласник РС“, бр. 104/09), предвиђена могућност преношења и достављања тајних података изван просторија органа јавне власти, уз придржавање прописаних мера безбедности и поступака којима се обезбеђује да податке добије само лице које има сертификат за приступ тајним подацима, и поново затражио достављање предметног документа уз примену прописаних мера безбедности и поступака.

Након тога је првостепени орган, дописом од 05.01.2018. године, остао при наводима из свог дописа од 11.12.2017. године не достављајући Поверенику тражени документ на увид.

По разматрању жалбе и осталих списка овог предмета, на основу стања у списима, донета је одлука као у диспозитиву решења из следећих разлога:

Увидом у списе предмета утврђено је да је жалилац дана 24.07.2017. године, поднео захтев Министарству одбране РС, Војнобезбедносној агенцији у Београду, за приступ информацијама од јавног значаја, којим је тражио достављање копије докумената које поседује Војнобезбедносна агенција, који се односе на инцидент који се догодио на углу улица Бирчанинове и Светозара Марковића, током одржавања Параде поноса у Београду 2014. године.

Поступајући по поднетом захтеву, првостепени орган је, ожалбеним решењем исти одбио. У образложењу је навео: да је у документацији Агенције пронађен документ који се односи на инцидент који се догодио на углу улица Бирчанинове и Светозара Марковића, током одржавања „Параде поноса“ у Београду 2014. године; да исти садржи тајне податке и да је означен степеном тајности „СТРОГО ПОВЕРЉИВО“; да је предметни документ настао у раду Агенције и да садржи податке о личности овлашћених службених лица Војнобезбедносне агенције који су предузимали мере, као и податке о личности

већег броја физичких лица и методе прибављања безбедносних података, на које се, према одредби члана 35. став 3. Закона о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији („Сл. гласник РС“ бр. 88/2009, 55/2012-ОУС и 17/2013), не односи право на обавештавање и право на увид у податке; да би, у складу са одредбом члана 9. тачка 3. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, откривањем наведених података јавности могле наступити тешке последице, јер би се могао установити идентитет службених лица која су предузимала мере, као и већег броја физичких лица, што би довело до угрожавања њихове личне безбедности; да би откривање метода прибављања безбедносних података довело до угрожавања система безбедности Републике Србије; да би, и у случају брисања података о наведеним методама, по природи и садржини прибављених података, просечан грађанин могао да закључи о којим методама се ради; да је у складу са одредбом члана 9. тачка 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, а на основу извршене процене према одредбама Закона о тајности података („Сл. гласник РС“ бр. 104/2009) и члана 4. став 1. тачка 5. Уредбе о ближим критеријумима за одређивање степена тајности „ДРЖАВНА ТАЈНА“ и „СТРОГО ПОВЕРЉИВО“ („Сл. гласник РС“ бр. 46/2013), утврђено да би откривањем података из документа неовлашћеном лицу настала тешка штета по интересе Републике Србије, јер би могло доћи до угрожавања активности безбедносних служби; да је предметни документ означен степеном тајности у складу са одредбама Одлуке министра одбране о одређивању степена тајности података у Министарству одбране и Војсци Србије („Сл. војни лист“, бр. 5/2016); да, у конкретном случају, нису испуњени услови из члана 14. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја за омогућавање приступа информацијама; да се у документу налазе подаци о личности овлашћених службених лица која су предузимала мере, подаци о личности већег броја других физичких лица, као и да постоји реална могућност угрожавања приватности, здравља и физичког интегритета наведених лица; да би, у случају брисања података о идентификацији физичких лица, по садржини података из предметног документа, просечан грађанин могао да закључи о којим лицима је реч, нарочито грађани који станују и раде у њиховој околини, као и други заинтересовани грађани који представљају јавност; да је извршен тест јавног интереса односно претежнијег интереса заснованог на Уставу и закону и утврђено да би приступ информацијама озбиљно повредио претежније интересе у конкретном случају, који се односе на безбедност, тајност података и заштиту података о личности, као и да се тражиоцу не може омогућити приступ траженим информацијама на основу одредби члана 9. тачка 3. и 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, члана 35. став 3. Закона о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији, члана 4. Закона о тајности података и члана 23. став 1. тачка 8. Закона о заштити података о личности.

Чланом 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја прописано је да свако има право да му буде саопштено да ли орган власти поседује одређену информацију од јавног значаја, односно да ли му је она иначе доступна, као и да му се информација од јавног значаја учини доступном тако што ће му се омогућити увид у документ који садржи информацију од јавног значаја, право на копију тог документа, као и право да му се, на захтев, копија документа упути поштом, факсом, електронском поштом или на други начин.

Чланом 8. став 1. наведеног Закона прописано је да се права из овог закона могу изузетно подврсти ограничењима прописаним овим законом ако је то неопходно у демократском друштву ради заштите од озбиљне повреде претежнијег интереса заснованог на уставу и закону. Такође је ставом 2. истог члана Закона

прописано да се ниједна одредба овог закона не сме тумачити на начин који би довео до укидања неког права које овај закон познаје или до његовог ограничења у већој мери од оне која је прописана у ставу 1. овог члана.

Одредбом члана 9. истог Закона прописано је да орган власти неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја ако би тиме, између остalog, озбиљно угрозио одбрану земље, националну или јавну безбедност, или међународне односе (тачка 3.) или учинио доступним информацију или документ за који је прописана или службеним актом заснованим на закону одређено да се чува као тајна, односно који је доступан само одређеном кругу лица, а због чијег би одавања могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом који претежу над интересом за приступ информацији (тачка 5.).

Чланом 14. истог Закона прописано је да орган власти неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја ако би тиме повредио право на приватност, право на углед или које друго право неког лица, осим: ако се ради о случају да је лице у односу на које се тражи информација на то пристало (тач. 1.); ако се ради о личности, појави или догађају од интереса за јавност, а нарочито ако се ради о носиоцу државне и политичке функције и ако је информација важна с обзиром на функцију коју то лице врши (тач. 2.) и ако се ради о лицу које је својим понашањем, нарочито у вези са приватним животом, дало повода за тражење информације (тач. 3.).

Имајући у виду да је жалилац поднетим захтевом тражио копије докумената које поседује Агенција, који се односе на инцидент који се дододио током одржавања „Параде поноса“ 2014. године, на углу улица Бирчанинове и Светозара Марковића у Београду, Повереник налази да је погрешио првостепени орган када је ожалбеним решењем одбио захтев жалиоца позивајући се одредбе члана 9. тачка 3. и 5. и члана 14. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Наиме, првостепени орган није доказао да би омогућавањем приступа траженим информацијама дошло до угрожавања система безбедности Републике Србије. Сам навод првостепеног органа да би до угрожавања дошло због откривања метода прибављања безбедносних података је неприхватљив. Ово из разлога што су овлашћења Војнобезбедносне агенције за прикупљање података уређена одредбама члана 7. до 23. Закона о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији. Наведеним одредбама је прописано од кога и на који начин ВБА може прикупљати податке, као и у којим случајевима и на који начин се подаци могу тајно прикупљати применом посебних поступака и мера (оперативни продор у организације, групе и институције; тајно прибављање и откуп докумената и предмета; тајни увид у евиденције података; тајно праћење и надзор лица итд.). Стога се не може тврдити да би омогућавањем приступа траженим информацијама могло доћи до тако тешких последица као што је угрожавање система безбедности Републике Србије, па се у конкретном случају нису стекли услови за ускраћивање права на приступ траженим информацијама из члана 9. тачка 3. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Првостепени орган, такође, није пружио доказе у погледу испуњености услова за ускраћивање приступа информацијама прописаних чланом 9. тачка 5. наведеног Закона. Да би орган власти ускратио приступ траженим информацијама применом цитиране одредбе члана 9. тачка 5. Закона, обавезан је да докаже да је, поред услова да се ради о информацији или документу за који је прописан или службеним актом заснованим на закону одређено да се чува као тајна, односно који је доступан само одређеном кругу лица, испуњен и други услов да се ради о информацији или документу због чијег би одавања могле наступити

тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом, који претежу над интересом за приступ информацији, односно неопходно је утврдити да би тај интерес приступом информацијама био озбиљно повређен. При томе се не мисли на хипотетичку могућност наступања штете, већ на стварну, реалну штету. Наиме одредбом чл. 4. Уредбе о ближим критеријумима за одређивање степена тајности „државна тајна“ и „строго поверљиво“ („Сл. гласник РС“ бр. 46/13), прописано је да се тајни податак може одредити и означити степеном тајности „строго поверљиво“ ако би његовим откривањем неовлашћеном лицу, његовом злоупотребом или уништавањем настала тешка штета по интересе Републике Србије, која за последицу може имати: 1) изузетно озбиљно угрожавање територијалног интегритета и суверености Републике Србије; 2) изузетно озбиљно угрожавање уставног поретка и демократских принципа Републике Србије; 3) губитак људских живота у већем броју или претњу по живот или здравље људи или неко друго важно добро већег броја лица; 4) тешку штету по средњорочне економске интересе Републике Србије; 5) озбиљно угрожавање активности безбедносних и обавештајних служби; 6) озбиљно угрожавање интереса кривичног гоњења, сузбијања кривичних дела и функционисања правосуђа; 7) озбиљно угрожавање оперативних и функционалних способности Војске Србије и других снага одбране Републике Србије; 8) озбиљно угрожавање међународног положаја Републике Србије и сарадње са дугим државама, међународним организацијама и другим међународним субјектима; 9) озбиљно погоршање ситуације која изазива међународне тензије. Из наведених одредби несумњиво произилази обавеза органа власти да докаже која би то штета могла наступити по интересе Републике Србије која условљава означавање одређеног документа тајним, а првостепени орган, у конкретном случају, није пружио доказе о узрочно последичној вези између потенцијалног објављивања тражених информација и последица које би, евентуално, због тога могле да настану у погледу интереса Републике Србије, нити да би одавањем тих информација могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом па и наведеном Уредбом, који претежу над интересом за приступ информацијама у смислу члана 8. став 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Не може се прихватити став првостепеног органа да би омогућавањем приступа траженим информацијама могле наступити тешке последице, јер би се могао установити идентитет службених лица Агенције која су предузимала мере и физичких лица, што би довело до угрожавања њихове личне безбедности. Наиме, с обзиром на природу и садржину тражених информација, овакве последице се не би могле основано очекивати, посебно имајући у виду могућност издвајања информација, у складу са одредбом члана 12. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Поред тога, имајући у виду општепознате чињенице у вези са инцидентом на „Паради поноса“, а посебно ко су учесници и које су последице истог, Повереник налази да су, у конкретном случају, испуњени услови из члана 14. тачка 2. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, да се тражени документи учине доступним јавности на начин како је то наложено ставом II диспозитива овог решења, при чему, када су у питању подаци о именима и презименима службених лица, интерес јавности да зна претеже над интересом заштите права на приватност у смислу одредбе члана 8. став 1. истог Закона.

Опште је познато да је на „Паради поноса“, одржаној 28.09.2014. године у Београду, дошло до инцидента у ком су учествовали припадници МУП-а и Војне полиције, као и брат тадашњег премијера Србије, Андреј Вучић, и брат градоначелника Београда, Предраг Мали. Такође, у вези са наведеним догађајем,

пред Вишим судом у Београду вођен је кривични поступак против жандарма, због напада на Андреја Вучића и Предрага Малог, у ком је, у међувремену, дана 08.12.2017. године, донета пресуда. О овом случају су извештавали и даље извештавају бројни медији, а јавности је презентиран и снимак самог догађаја. Такође је познато да је, у вези са наведеним догађајем, Заштитник грађана Републике Србије спровео поступак контроле законитости и правилности рада Министарства одбране, Војнобезбедносне агенције и Министарства унутрашњих послова, у погледу поштовања права грађана. У поступку су утврђени одређени пропусти наведених органа и истима упућене препоруке за отклањање недостатака у раду, о чему је сачињен документ објављен на сајту Заштитника грађана. У извештају Заштитника грађана дел. бр. 23156 од 15.06.2015. године се, између остalog, наводи: да је у вези са наведеним догађајем Војнобезбедносна агенција прикупљала податке од грађана и банака, укључујући одузимање предмета; да је Војнобезбедносна агенција доставила Заштитнику грађана копије својих аката број 16325-1 и број 16326-1, оба од 02.10.2014. године, којима је од „Комерцијалне банке“, експозитуре у ул. Бирчанинова бр. 34 и „Алфа банке“, експозитуре у ул. Светозара Марковића бр. 54, затражила достављање снимака спољних камера, као и копије аката тих банака о предаји истих; да је Заштитнику грађана такође достављена копија акта Агенције Инт. Бр. 16664-1 од 07.10.2014. године, којим су наведени снимци предати Првом основном јавном тужилаштву у Београду; да, поред докумената чије копије је доставила Заштитнику грађана, Агенција располаже са још два документа који се односе на спорни догађај који су означени степеном тајности „строго поверљиво“ и то: документ 44-123 од 07.10.2014. године и документ 44-121 од 03.10.2014. године, и да се ради о оперативној белешци овлашћеног лица Агенције и Наредби министра одбране са Планом ангажовања; да су припадници ВБА, између остalog, навели да је након што је Прво основно јавно тужилаштво у Београду упутило „захтев за пружање потребних обавештења“, министар одбране донео „План ангажовања“ којим је било предвиђено да ће се ВБА обратити пословним банкама ради прибављања снимака; да је у поступку утврђено да је ВБА прикупљала податке од правних и физичких лица о околностима догађаја позивајући се на одредбе Закона о кривичном поступку и законско овлашћење да врши безбедносну и контраобавештајну заштиту Војске Србије, а да у конкретном случају нису били испуњени услови за примену било ког од два основа на која се ВБА позвала.

Имајући у виду све наведено, ценећи испуњеност услова за ускраћивање приступа траженим информацијама који су прописани одредбом члана 8. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, првог, да постоји неки од законом побројаних интереса који се супротстављају интересу тражиоца тј. јавности да зна, другог, да би приступом информацијама тај интерес био озбиљно повређен и трећег услова, да је то неопходно у демократском друштву, Повереник налази да у овом случају нису испуњени услови који су неопходни за ускраћивање права на слободан приступ информацијама од јавног значаја. Стога жалилац, па и јавност, у смислу цитирање одредбе члана 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, има право да се тражене информације учине доступним, на начин како је то наложено ставом II диспозитива овог решења, што је у складу са одредбом члана 12. Закона, којом је предвиђена могућност да се издвоје тражене информације од јавног значаја од осталих информација у документу у које орган власти није дужан тражиоцу да омогући приступ, јер би се њиховом доступношћу повредило право на приватност и заштиту података о личности тих лица. При доношењу одлуке Повереник је нарочито имао у виду да у погледу свих информација у вези са случајем „Параде поноса“, постоји појачан интерес јавности да зна, као и да се, у конкретном случају ради о информацијама које се односе на законитост поступања Војнобезбедносне агенције у вези са овим

случајем. Како из садржине извештаја Заштитника грађана произилази да у вези са овим догађајем Агенција може поседовати више докумената, а не само један како се то у ожалбеном решењу наводи, то је Агенцији наложено да жалиоцу достави копије свих докумената у вези са предметним догађајем које поседује, како је то жалилац захтевом и тражио.

На основу изложеног, Повереник је поступајући по жалби, на основу чл. 23. и 24. став 1. и 4. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и чл. 171 став 5. Закона о општем управном поступку, одлучио као у ставу I и II диспозитива овог решења.

Министарство одбране Републике Србије, Војнобезбедносна агенција је дужна да о извршењу решења у ставу II диспозитива обавести Повереника у складу са чланом 24. став 3. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Против овог решења није допуштена жалба, већ се, у складу са Законом о управним споровима, може покренути управни спор тужбом Управном суду, у року од 30 дана од дана пријема решења.

Решење доставити:

1. Министарству одбране РС, Војнобезбедносној агенцији, Београд, Кнеза Милоша 33,
2. Недељков Раши, Београд, Тополска 22
3. Писарници